

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

2 Aralık / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki g¼ncel gelişmeleri, g¼venilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya y¼nelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi i¼ermez.

Borsa İstanbul'un Yıldızı Parlıyor...

- ❑ Son birkaç aydır gayet pozitif bir seyir izleyen Borsa İstanbul'da, BİST100 endeksi bu haftanın son işlem günü itibariyle 5000 sınırına dayanmış durumda,
- ❑ Yine bu hafta yapılan SPK kongresinde de borsanın durumu ve gidişatına ilişkin gayet umut verici açıklamaların yapıldığını da gördük.
- ❑ Ancak yine son aylarda birkaç hisse vardı ki fiyatının şirket değerinden çok daha fazla artması ile sürekli sosyal medyada gündem olmaya başlamıştı. Haliyle bu da ekonomi-finans basınındaki pek çok yorumcunun yatırımcılara dikkatli olmasını salık vermesini beraberinde getirdi.
- ❑ Aşağıdaki grafiğe bakıldığında son üç aylık dönemde BİST100 yüzde 59,28; Sabancı Holding yüzde 59,38, Koç H. Yüzde 56,92 artış kaydeder ve Arçelik ile Ereğli daha az bir artış yüzdesine sahipken, SASA Polyester'in yüzde 126, Hektaş'ın ise % 161,8 düzeyinde yükselişi görülmektedir.

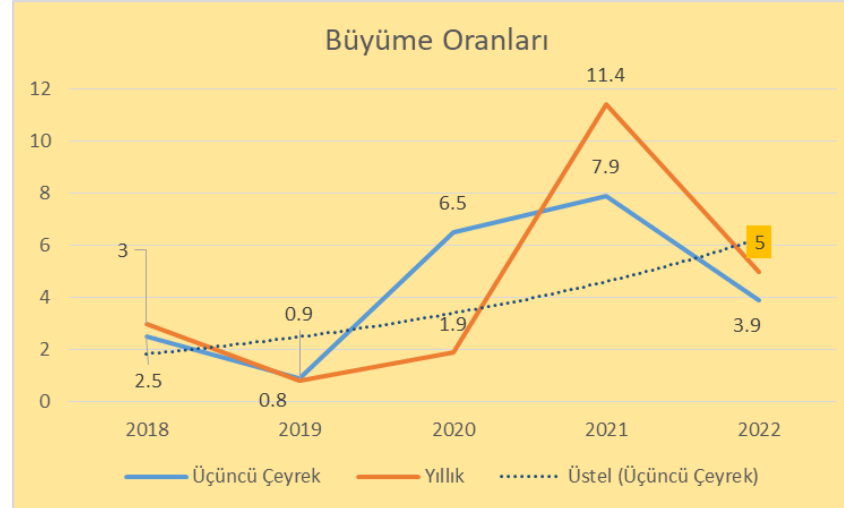

SASA Etkisi Borsa'da Sınırlı Kaldı!

- ❑ Borsa ile ilgili haber ve yorumların bazılarında ise borsanın tamamına yönelik bir negatif algı oluşturulmaya çalışıldığı görülüyor ki bu tarz hisseler için (firma değerinin katbekat üzerinde artan hisseler) söyleyenlere sözümüz yok, ancak borsanın geneli için oluşan yükselişin, ekonomik görünüm nedeniyle çok haklı gerekçeleri olduğu da bir gerçek ve birkaç hisse özelinde bütüne dair spekülasyon yapılması haksızlık olarak görülebilir.
- ❑ SASA konusuna değinecek olursak, daha önce Elon Musk'tan Tesla, SpaceX hisseleri veya kripto paralardan aşına olduğumuz bir harekete tanık olduğumuz söylenebilir.
- ❑ Hatırlayacağımız üzere Musk, (Twitter'ı satın alma nedenleri arasında da gösterilebilir) sahip olduğu hisse veya kripto paralara ilişkin manipülasyon yapmayı oldukça seven biri ve ABD'nin SPK'sından bu nedenle ceza bile aldı.
- ❑ Bizde ise SASA durumu sosyal medya yerine daha konvansiyonel bir yöntemle bir haberle oluşuyor ve şirket sahibi kendi şirketinin hissesini 80 TL iken sattığını (KAP'ta bir açıklama bulunamadı) ve açıkça değerinin abartıldığını söylüyor☺
- ❑ Daha önce Arçelik gibi firmalardan hisse fiyatı düştüğü için satın almalar görmüştük ancak tersi, üstelik de böyle bir haber ile ilk kez yapılıyor olsa gerek.
- ❑ Bu durum bir vaka olmakla beraber, son yıllarda KAP (Kamuyu Aydınlatma Platformu)'nun da şirket sahipleri tarafından sıklıkla kullanıldığına aşınayız ve hemen her açıklama sosyal medyada firmanın hisse değerinde bir tür etkiye neden oluyor.
- ❑ Üstelik bu, çoğu zaman küçük bir yatırım tutarı açıklaması bile olabiliyor yani firmanın aktiflerinde ya da karlılığında kayda değer bir etki yaratmayacak hareketler de olabiliyor...
- ❑ Dolayısıyla şirket sahiplerinin şirket faaliyetleri ile ilgili görüş bildirmesi ne denli hayatın akışına uygun ise hisse fiyatları üzerinden konuşmaları ya da KAP açıklamaları da o denli akışa aykırıdır .
- ❑ Yatırımcı açısından ise bir hissenin değerini belirleyen çok çeşitli istatistik hesaplamalar , hatta günümüzde anlık hareketleri belirleyen robotlar bile varken, magazinden mümkün merteye uzak kalmaları tavsiyesinde bulunabiliriz.

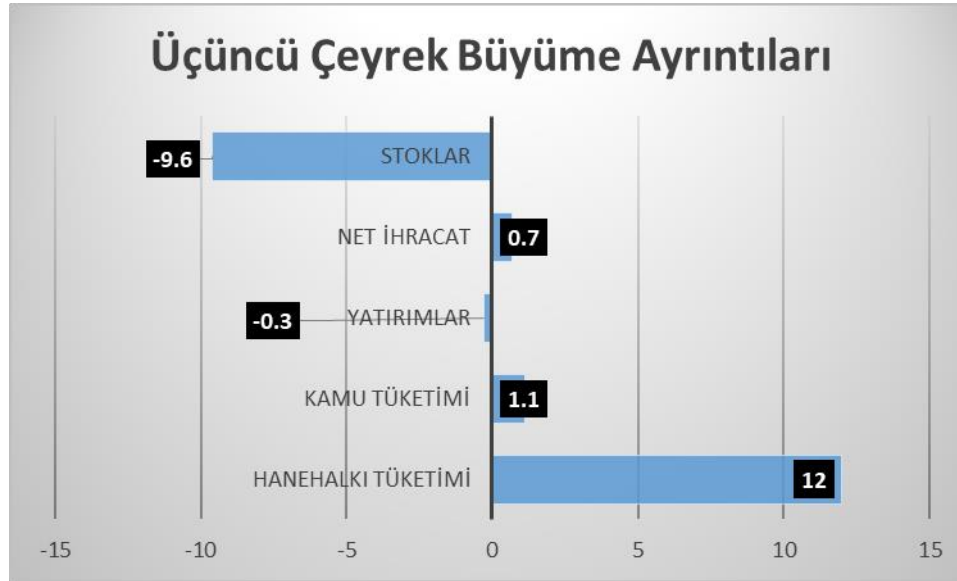
Üçüncü Çeyrek Büyüme, Finansman İhtiyacını Gösteriyor

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) istatistiklerine göre Türkiye ekonomisi çeyreklik bazda yüzde 0,1 daralırken yıllık bazda yüzde 3,9 büyüdü. Böylece ekonomi 9 çeyrek sonra daraldı.
- ❑ Sektörel bazda üçüncü çeyrekte inşaat sektörü yüzde 14,1 daralırken; sanayi yüzde 0,3; tarım yüzde 1,1 ve hizmet sektörü yüzde 6,9 büyüdü.
- ❑ Büyüme, harcamalar tarafında hanehalkının yüzde 12'lik tüketimi dikkat çekerken, stoklardaki yüzde 9,6'lık erime nedeni ile aşağı çekilmiş oldu.
- ❑ Yatırımlarda makine-inşaat ayrışması dikkat çekti; yüzde 14,3'lük makine yatırımındaki artış pozitif katkı sağladı.
- ❑ Üçüncü çeyrekte emek –sermaye makasının giderek açıldığını ve ücretlilerin gelirden aldığı payın 26,3 olarak gerçekleştiğini görüyoruz. İkinci çeyrekte bu oran 25,3 ile tarihi dip seviyedeydi. Asgari ücret zamları sonrası sınırlı oranda arttığı görülüyor.
- ❑ Gerek sanayi büyümesindeki ivmenin düşmesi gerekse de stoklardaki erime reel sektörün finansman ihtiyacına dikkat çekmektedir.

Büyümede Hanehalkı Harcamaları Katkısı Yoğun

- ❑ Ücretlilerin gelirden aldığı payın düşmesine karşın tüketim harcamalarının artış kaydetmesinde hem enflasyon beklentileri hem de pek fazla dillendirilmeyen turizm harcamalarının etkisi bulunmaktadır.
- ❑ Zira halkın temel harcamalara dahi yetmeyen parasını bu denli tüketime yönlendirmesinin olası nedenleri arasında ya kayıtdışı sistemin (görünmeyen ücretliler) , ya önemli düzeyde tasarrufların erimesinin (tasarruf oranlarının gelişmiş ülkelere oranla düşük olduğu biliniyor) ya da turizmden gelen harcamaların etkisi olduğu hesaba katılabilir.

Fed Başkanı Powell, Aralık İçin Geri Adım Attı

- ❑ Bu hafta küresel piyasalarda enflasyon başta olmak üzere, yine dolar ve dolar kurunun diğer ülkelere etkisi izlendi.
- ❑ Avrupa Merkez Bankası (AMB) Başkanı Christine Lagarde, enflasyonun beklentilerinin sabit kalması gerektiğini ve enflasyonu hedefe döndürmeleri gerektiğini söyledi.
- ❑ Görünümün bir süre daha belirsiz kalacağı konusunda uyarıda bulunan Lagarde, doların güçlenmesinin, gelişmekte olan ekonomilere kıyasla Euro Bölgesi üzerinde daha az etkiye sahip olduğunu belirtti.
- ❑ Fed başkanı Powell'ın Çarşamba günü yaptığı konuşmada Aralık ayında faiz artış hızının yavaşlayacağı yönünde yapmış olduğu açıklama , faiz artışı beklentisinin 75bp'dan 50bp'a düşeceği sinyali ile piyasalara küçük bir ayı rallisi yaptırttı denilebilir.
- ❑ Powell'ın bu kararını şekillendiren etmenlerin başında tahvil piyasasındaki getiri görünümünün resesyon seviyesine gelmiş olması vardı.

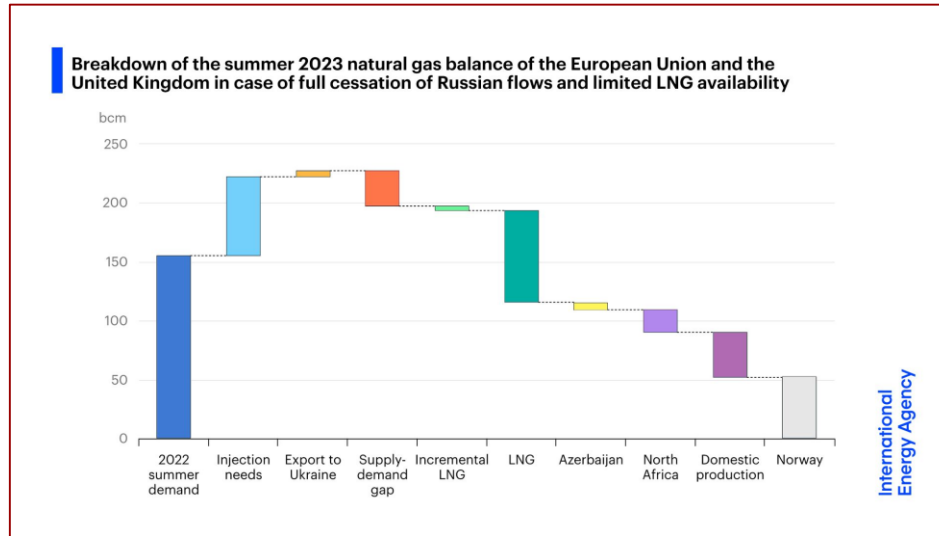
Ancak İstihdam Verileri Piyasaları Üzmeye Devam Ediyor!

- ❑ Bu esnada dolar endeksinin düşmesi de altına yaramış oldu fakat asıl beklenen bir veri vardı ki işte o hem ABD'deki enflasyonu hem de dolayısıyla Aralık'tan sonraki faiz artış hızını şekillendirecekti.
- ❑ Haftanın son işlem gününde açıklanan bu veri elbette ki Fed'in en önemli politika parametrelerinden olan tarım dışı istihdam verisiydi.
- ❑ Buna göre ABD'de tarım dışı istihdam, piyasa tahminlerinin üzerinde gelirken, işsizlik oranı değişmedi.
- ❑ ABD Çalışma İstatistikleri Bürosu'ndan yapılan açıklamaya göre, kasım ayında tarım dışı istihdam 263 bin arttı. Piyasa beklentisi 200 bin artış gerçekleşeceği yönündeydi.
- ❑ Tarım dışı istihdam verisi Eylül ayı için 315 binden 269 bine, Ekim ayı için 261 binden 284 bine revize edildi. Son sekiz aydır istihdam verisi beklenti üstünde geliyor.
- ❑ Çarşamba Powell konuşması ve Cuma istihdam verisinin açıklanması sonrası dolar endeksi ve Euro/dolar paritesi:

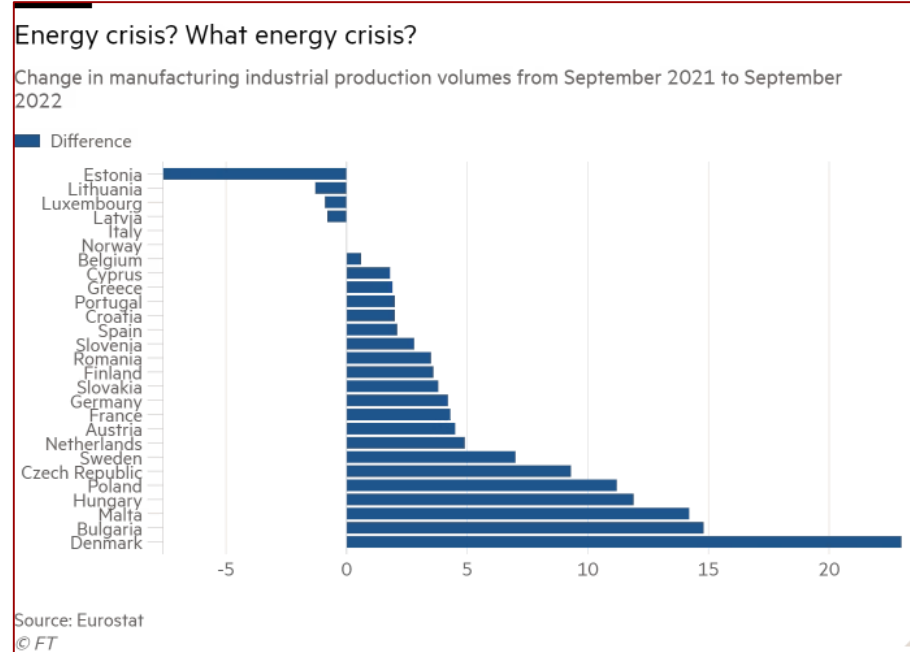
Avrupa Enerji Krizine Dair Farklı Görüşler

- ❑ Rusya-Ukrayna savaşıyla eşanlı başlayan diğer bir savaş da enerji ve gıda alanında oldu.
- ❑ O tarihten bu yana bu krizler ve yol açtığı yüksek enflasyonla da beraber, Rusya'nın enerji bağımlısı olan ülkelerde derin bir resesyon da konuşulur oldu.
- ❑ Ancak bu durum öylesine göstere göstere geldi ki Avrupa'nın panikle doldurduğu depoları, iyi giden hava ve tüketime yönelik tedbirlerle de birleşince 2022 yılı için beklenen olmadı.
- ❑ Unutmamak gerekir ki IEA (Uluslararası Enerji Ajansı) halen önümüzdeki yıl gaz depolama konusuyla ilgili uyarılarını yineliyor. Biz de defalarca bu yorumları sizlerle paylaştık.

Avrupa Enerji Krizine Dair Farklı Görüşler

- ❑ FT'da bu hafta yayınlanan bir makalede ise mevcut üretim hacmi üzerinden enerji krizinin Avrupa'ya deyim yerindeyse teğet geçtiğine yönelik bir haber var.
- ❑ İlginç bulduğumuz için sizinle paylaşmak istedik☺
- ❑ Haberde Avrupa ve AB de gaz kısıtına gidilmesine karşın sanayi üretimi hacminde 2017'den bu yana hiç olmadığı ölçüde üretim yapıldığı belirtiliyor.
- ❑ Bunun nedeni henüz gaz varken ve üretim maliyetlerinde yukarı yönlü belirsizlik devam ederken, bir an evvel üretim yapıp, stoklamak olabilir mi? Aynı, bir hammadde ya da ara mamulün tedariginde sorun olacağına düşünülüşü pandemi süreci gibi... Yoksa gerçekten savaş ve karşılıklı yaptırımlar mı sona erdi veya bu kadar kısa sürede ikame bir enerji türüne geçiş mi tamamlandı? Yorumu okuyucuya bırakıyoruz.

Haftadan Kalanlar

- ❑ Türkiye İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran, TL mevduat oranının zorlamayla bir yere vardırılabacak konu olmadığını ve mudi tercihlerine saygılı olunması gerektiğini söyledi.
- ❑ TFF 1. Lig'deki Göztepe-Altay maçı çıkan olaylar nedeniyle ertelendi.
- ❑ Türk-İş araştırmasına göre açlık sınırı 7 bin 785 TL, yoksulluk sınırı ise 25 bin 365 TL'ye yükseldi. Gıda enflasyonundaki yıllık artış ise son 12 ayda yüzde 137 oldu.
- ❑ Elon Musk Twitter'da bir kullanıcı ile olan yazışmasında, "Trend endişe verici. Fed'in faiz oranlarını hemen indirmesi gerekiyor. Fed, ekonomide büyük bir gerileme yaşanması ihtimalinin artmasına neden oluyor" dedi.
- ❑ Abramoviç, Feyyaz Tokar Yalısı'nı kiraladı.
- ❑ İmalat PMI, kasımda 45.7'ye gerileyerek daralmanın devam ettiğini ortaya koydu. Endeks koronavirüs salgın hastalığının başlangıcı olan 2020'nin başından bu yana en düşük seviyede.
- ❑ CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu Jeremy Rifkin'i başdanışmanlığa atadı. Kılıçdaroğlu, Türkiye'nin Yükseliş Vizyonunu ünlü ekonomistlerle birlikte açıklayacak.
- ❑ Petrol piyasası Çin'in salgın önlemlerinde gevşeme yaşanacağına ilişkin sinyallerin ardından dalgalandı.
- ❑ ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, Türkiye'yi Suriye'deki yeni askeri operasyon ihtimaline karşı uyardı.
- ❑ Ticaret Bakanı Mehmet Muş tarafından açıklanan kasım ayı geçici ticaret verilerine göre Kasım ayında ihracat yüzde 1,9 artışla 21,9 milyar dolar oldu. İthalat ise 30,7 milyar dolar olarak kaydedildi.
- ❑ KKM'de önceki hafta yaşanan düşüşün devam edeceği beklenirken geçen hafta sürpriz bir artış oldu.
- ❑ Motorine Cuma gecesinden itibaren 1 lira 16 kuruş zam geliyor.
- ❑ Bakanlık: 221 bin 671 Suriyeli Türk vatandaşlığını kazandı

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi, Ekim 2022

- 2022 yılı Ekim ayında H-ÜFE (2017=100) bir önceki aya göre %2,05, bir önceki yılın Aralık ayına göre %75,79, bir önceki yılın aynı ayına göre %104,28 ve on iki aylık ortalamalara göre %84,03 artış gösterdi.
- H-ÜFE sektörlerinden telekomünikasyon hizmetleri %41,68, hukuk ve muhasebe hizmetleri %47,22, gayrimenkul hizmetleri %63,28 ile endekslerin en az arttığı alt sektörler oldu. Buna karşılık hava yolu taşımacılığı hizmetleri %155,38, kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı hizmetleri %135,22, programcılık ve yayıncılık hizmetleri %123,33 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

Dış Ticaret İstatistikleri, Ekim 2022

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 yılı Ekim ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %3,0 artarak 21 milyar 328 milyon dolar, ithalat %31,4 artarak 29 milyar 202 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Ekim ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %421,7 artarak 1 milyar 509 milyon dolardan, 7 milyar 874 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ekim ayında %93,2 iken, 2022 Ekim ayında %73,0'a geriledi.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret fazlası Ekim ayında 1 milyar 129 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %6,4 artarak 38 milyar 402 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı %106,1 oldu.

